

Elämän etapit

41

Hanketarinaa asiakkaan arjesta ja osallisuudesta

Julkaisuun on kuvattu kolmessa eri Kaste-hankkeessa tehtyä työtä kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämisessä. Hankkeita on rahoittanut sosiaali- ja terveysministeriö.

Hankkeiden kohderyhmänä ovat lapset, nuoret ja heidän perheensä, mielenterveyskuntoutujat sekä ikääntyneet ja heidän omaisensa. Tavoitteena on ollut vahvistaa asiakkaiden mahdollisuutta vaikuttaa sosiaali- ja terveyspalveluiden sisältöön ja toteuttamistapaan sekä lisätä kohderyhmän toimijuutta ja osallisuutta. Hankkeiden eri-ikäiset asiakkaat ovat olleet mukana kehittämässä ja suunnittelemassa kehitettyjä käytäntöjä ja malleja.

Ajatus yhteisestä julkaisusta on syntynyt halusta kertoa eri ikäryhmien asiakaslähtöisistä käytännöistä ja malleista.

Hankkeiden tarkoitus

- Pois syrjästä –hankkeen tavoitteena on ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymiskehitystä peruspalveluja kehittämällä. Tarkoituksena on tarttua lasten ja nuorten ongelmatilanteisiin mahdollisimman varhain vaikuttavilla toimintatavoilla.
(Pois syrjästä – hanke: <https://www.innokyla.fi/web/hanke842962>)
- Palvelumuotoilulla parempia palveluita riskiryhmille – hankkeen tavoitteena on kehittää mielenterveys- ja päihdekuntoutujien palveluita ja kotona asumisen tukea. Tähän pyritään muun muassa kotiutumismallin avulla, yhtenäistämällä tuen tarpeiden arvioimista ja tekemällä järjestöjen kanssa yhteistyötä
(PPPR – hanke: <https://www.innokyla.fi/web/hanke846624>)
- Yhteisvoimin kotona –hankkeen tavoitteena on kehittää ikääntyneiden kotiin annettavia palveluita ja kuntoutusta. Pääteemoina ovat moniammatillisen arviointiosaamisen ja yhtenäisten kuntoutusketjujen kehittäminen
(Yhteisvoimin kotona – hanke: <https://www.innokyla.fi/web/hanke665676>)

Toivotamme Sinulle mukavia lukuhetkiä julkaisun parissa.

Minna Nevalainen
projektipäällikkö
Yhteisvoimin kotona -hanke

Henna Kyhä
projektipäällikkö
Pois Syrjästä -hanke

Sisällysluettelo

Pois syrjästä

Asiakkaiden osallisuus	4
Kylämummi- ja vaari -toimintaa	5
Lapsiperheet päätöksentekoon	6
Lapset puheeksi osana neuvolatyötä	7
Eskarikahvilat Satakunnassa	8
Laajat terveystarkastukset	9
Matala kynnyks	10
Myönteisellä kasvatuksella apua ja tukea vanhemmuuteen	11
Timantti -kerho	12
Lapset puheeksi kun vanhempi sairastaa	13
Satakummi -toiminta	13
Nuorten ajatuksia	14
Poissaolot	14
Ryhmätoimintaa	15
Toiminnallinen vanhempainilta Nuorten vanhemmille	17
Ehkäisevä päihdetyö	18
Vanhemmat mukana koulujen päätösviikonlopuissa	19

Palvelumuotoilulla parempia palveluita riskiryhmille

Erikoissairaanhoidon ja kolmannen sektorin yhteistoiminta Satakunnassa	20
Yhteistyöllä onnistuneita kotiutumisia psykiatrisesta sairaalasta	21

Yhteisvoimin kotona

Kannattaisiko kuntouttaa kimpassa - Yhteisvoimin kotona -seikkailupeli	22
Toimintakyvyn ylläpitäminen sairaalassa	23
Mentorointi apuna hoidossa	24
Kotiinkuntoutusyksikkö	25
Fysioterapeutti tukemassa kotiutusta Iloa ja vetreyttä	26
Vertaisliikkuajat	27
Liikettä niveliin	28
Niilon tarina	29
Muutosagentit tukemassa	30
Teemapäiviä - tietoa hyvinvoinnista	31
Sana vapaa - asiakkaiden kokemukset palveluista kehittämisen tueksi	32
Gerontologinen kokonaisarviointi	33
”Yhdessä olemme enemmän”	34
Yhteistyöstä voimaa	35
Kotihoito muutoksessa	36
Etsivä kehitysvammaistyö	37
Omaishoitoon jaksamista	38
Asiakaspalaute - kehitystä kyselyillä	39
Omahoitaja	40
Yhdessä ei yksin - tempauspäivä	41
	42

Asiakkaiden osallisuus

Asiakas on osallinen, kun hänellä on kokemus siitä, että hän tulee kuulluksi ja voi vaikuttaa saamiinsa palveluihin. Tavoitteena eivät ole viranomaisen mielestä toimivat palvelut, vaan palvelut, jotka auttavat niiden käyttäjiä pärjäämään elämässään.

Asiakkaan osallisuutta voidaan tarkastella eri näkökulmista:

- Asiakas voi olla osallinen oman palvelunsa suunnittelussa ja toteutuksessa, jolloin voidaan puhua asiakaslähtöisestä työstä ja uudeltaisesta asiakkuudesta.
- Asiakas voi olla osallinen palvelunkäyttäjänä tai mahdollisena palvelun käyttäjänä palvelujen ja palvelujärjestelmän kehittämisessä. Asiakas voi tällöin toimia ideoijana, suunnittelijana tai arvioijana - olla uudeltaisena asiantuntijana.
- Asiakas voi kuntalaisena ja kansalaisena olla mukana asuin-, elin- ja palveluympäristön suunnittelussa.

Tavoitteena voidaan pitää demokraattista päätöksentekoa tukevaa asiakkaiden kuulemistä. Eri tavoin toteutetun aktiivisen palautteen keräämisen tulisi olla osana kaikkea palvelutoimintaa. Menetelminä voivat olla kansalaisraadit, asiakaskehittäjäryhmät, kertaluonteiset keskusteluryhmät tai pitkäkestoisemmat kokoonpanot yms. kuulemiset. Kysymys on ammatti-identiteetin ja toimintakulttuurin muutoksesta ja moniäänisyyden haasteeseen vastaamisesta.

Kylämummi- ja vaari -toimintaa

Aikaa kuunnella ja olla läsnä

Säkylässä on yhdessä Mannerheimin lastensuojeluliiton paikallisyhdistyksen kanssa toteutettu tukimummi – ja vaaritoimintaa. Koulutetut tukimummit ja -vaarit ovat kevään aikana toimineet vapaaehtoisina päiväkodeissa. Mummi tai vaari ovat yksi turvallinen aikuinen lisää lapsen lähellä.

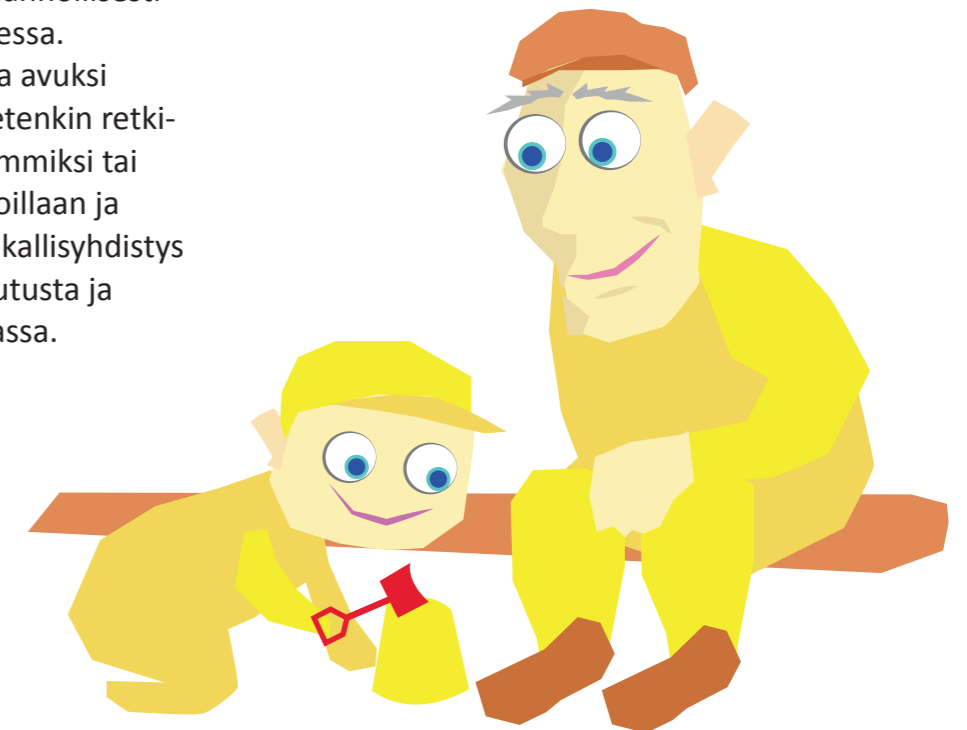
Toiminta on vapaaehtoista ja tarkoituksena on tukea hyvää lapsuutta ja lisätä sukupolvien välistä myönteistä vuorovaikutusta.

Tavoitteena on luoda mielekästä ja antoisaa

vapaaehtoistoimintaa suurille ikäluokille, joilla on monipuolisia osaamista työuralta ja harrastuksista. Vapaaehtoistyö tarjoaa kanavan jakaa omaa osaamistaan. Kylämummi- ja -vaaritoiminta on kuuntelemista ja ajan antamista; leikkimistä, laulamista, kokkailua ja ulkoilua ja vaikka mitä. Pääasia on, että kaikille osapuolille koituu hyvää mieltä.

Keitä he ovat?

Kylämummit ja -vaarit ovat koulutettuja vapaaehtoisia, jotka käyvät säännöllisesti päiväkodeissa auttamassa arjessa. He ovat läsnä lapsen arjessa ja avuksi päiväkotien henkilökunnalle etenkin retki- ja tapahtumapäivinä. Kylämummiksi tai vaariksi voi ryhtyä omilla ehdoillaan ja taidoillaan. MLL:n Säkylän paikallisyhdistys järjestää vapaaehtoisille koulutusta ja virkistystä ja tukevat toiminnassa.

Lapsiperheet päätöksentekoon

Kuntalaisilla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa heitä koskeissa asioissa. Säkylän kunnan aiemmin järjestetyistä ikäihmisten ja nuorten kansalaisraadeista kertyneet kokemukset osoittavat, että osallistaminen on tärkeää myös palvelujen järjestäjän kannalta ja moni raatien tuottama idea on otettu käyttöön. Kunnassa halutaan seuraavaksi kuulla lapsiperheitä heidän hyvinvointiaan tukevan ympäristön kehittämisessä. Lapsiperheiden kansalaisraati on tiettävästi ensimmäinen Suomessa.

Mikä on lapsiperheiden kansalaisraati?

Kansalaisraadien osallistujat (raatilaiset) tapaavat kahtena päivänä. Niiden aikana raatilaiset kuulevat lapsiperheiden arkeen ja hyvinvointiin liittyviä asiantuntijaluentoja esimerkiksi työn ja perheen yhteensovittamisesta, lapsen kehityksestä ja sen tukemisesta ja arjen hyvinvoinnista. Luentojen tarkoitus on virittää raatilaisia monipuoliseen keskusteluun. Keskusteluissa vanhemmat peilaavat omia mielipiteitään ja kokemuksiaan kuulemiinsa puheenvuoroihin ja toisten vanhempien ajatuksiin. Lopuksi koostetaan yhteinen esitys lapsiperheiden tarpeista ja toiveista, joka luovutetaan kunnan johtaville viranhaltijoille ja luottamushenkilöille.

Vaikuttavia ja innostavia osallistumismalleja eri asiakasryhmille tarvitaan. Kansalaisraati on koettu Säkylän kunnassa toimivaksi tavaksi innostaa ja rohkaista kuntalaisia osallistumaan.

Lapset puheeksi

osana neuvolatyötä Huittisissa

Lapset puheeksi – eli LP –menetelmän tavoitteena on tukea vanhemmuutta ja lasta suojaavia tekijöitä. Keskustelussa vanhempi pohtii yhdessä työntekijän kanssa lapsensa vahvuuksia ja haavoittuvuuksia sekä lapsen arjen sujuvuutta. Jos lapsi tai vanhempi tarvitsee tukea, voidaan järjestää toiminnallinen neuvonpito. Kaksiportaisen työtavan hienous on siinä, että samaa menetelmää pystytään hyödyntämään kaikissa palveluissa, joita lapsiperheet käyttävät, aina erikoissairaanhoidosta ja aikuissosiaalityöstä päiväkoteihin ja kouluihin.

Terveystenhoitaja Sari Lähdeniemi hyödyntää LP-työtappaa neuvolatyössä Huittisissa. ”LP antoi konkreettisen työkalun ymmärtää ja kartoittaa lapsen ja perheen elämää sekä tuen tarpeita. Menetelmän avulla ollaan oikeaan aikaan liikkeellä perheen tukemisessa”, Lähdeniemi kertoo. LP-keskustelussa perheellä on aktiivinen rooli asioiden määrittelyssä ja tämä myös sitouttaa perhettä jatkotyöskentelyyn. Työntekijälle muodostuu kokonaisvaltainen käsitys perheen tilanteesta sekä lapsen vahvuuksista. ”Perheet tulevat entistä paremmin kuulluiksi LP-keskustelun avulla. Työntekijän tulee

LP antoi konkreettisen työkalun ymmärtää ja kartoittaa lapsen ja perheen elämää

kunnioittaa perheen näkemyksiä ja sitä, millaista tukea se on valmis ottamaan vastaan”.

Myös perheet ovat pitäneet uudesta toimintatavasta. Asiakkaat kertovat, että keskustelussa vanhempi joutuu tosissaan miettimään lapsen ja perheen tilannetta. Lapsen vahvuuksien määrittelyä pidettiin tärkeänä ja kannustavana. Huittisten neuvolassa LP-keskustelua tarjotaan jatkossa kaikille 1,5-vuotiaiden lasten vanhemmille

Lapset puheeksi – menetelmän käyttö on lisääntynyt hankkeen aikana myös Salossa, Säkylässä, Eurassa, Porissa, Ulvilassa, Keski-Satakunnassa ja Satakunnan sairaanhoitopiirissä. Myös SAMK on ottanut menetelmän osaksi opetusta

Eskarikahvilat Satakunnassa

”Olen Salla, 6- ja 3 -vuotiaiden tyttöjen äiti. Muutimme perheeni kanssa Satakuntaan viime keväänä. Paikkakunta oli meille entuudestaan vieras, emme tunteneet sieltä ketään. Esikoisemme tuleva kouluun meno mietitytti minua ja miestäni. Nuoremman lapsemme neuvolakäynnilläkin kerroin terveydenhoitajalle huolistani ja hän osasi kertoa paikkakunnalla syksyllä alkavasta Eskarikahvila -toiminnasta. Kiinnostuin heti.

Osallistuin jokaiseen Eskarikahvila-iltaan. Tunsin helpotusta päästessäni jakamaan ajatuksiani toisten vanhempien kanssa ja mikä tärkeintä, tutustua saman ikäisten lasten vanhempiin. Totesin, että samanlaisten mielteiden parissa ollaan muissakin perheissä. Hienoa oli myös kuulla eskariopettajien ajatuksia sekä psykologin alustusta lasten tunteiden käsittelystä ja erilaisten temperamenttien vaikutuksesta. Viimeisellä kerralla miehenikin pääsi mukaan.

Odotan levollisesti syksyllä alkavaa koulua. Olemme mieheni kanssa huojentuneita ja huolemme ovat vähentyneet. Toivon, että kolmen vuoden päästä Eskarikahvila-toiminta kunnassamme jatkuu ja pääsemme osallistumaan siihen kuopuksemme vanhempina.”

Mistä on kysymys?

- Vanhempien toiveiden mukaan teemoitettuja iltoja esikouluikäisten vanhemmille.
- Tapaamisia esikouluvuoden aikana 3-5.
- Tavoitteena vanhempien osallisuus, vertaisuus, tiedon jakaminen, kodin ja koulun yhteistyö.
- Toiminta käynnistynyt: Raumalla, Eurajoella, Nakkilassa, Ulvilassa, Luvialla, Honkajoella, Siikaisissa, Kankaanpäässä, Harjavallassa.

Laajat terveystarkastukset

Tulokset näkyvämmäksi

Salossa on kehitetty kouluterveydenhuollon laajojen terveystarkastusten tulosten tehokkaampaa hyödyntämistä yhtenäistämällä terveydenhoitajien kirjaamiskäytäntöjä. Terveydenhoitajien yhtenäisellä kirjaamisella pyritään entistä varhaisemmin tunnistamaan lapsen ja nuoren ongelmat ja siten puuttumaan mahdollisiin ongelmiin ajoissa. Yhtenäinen kirjaaminen takaa työntekijän oman työn tarkemman havainnoinnin ja tiedon paremman siirtymisen työntekijältä toiselle.

Yhtenäistä kirjaamista on kehitetty työryhmissä. Tavoitteena on suunnata terveydenhuollon työntekijän työskentelyä kolmeen asiaan, jotka ovat fyysinen terveys, tunne-elämä sekä erilaiset työtaidot ja osallistuminen. ”Samoja asioita on aiemminkin ollut esillä, mutta niitä ei ole kirjattuna. Vanhemmat ovat kokeneet hyvänä että mm. osallistuminen ja työntekotaidot otetaan esille. Positiivisen palautteen merkitys nousi jälleen esille”, toteaa yläkoulun terveydenhoitaja 7. -luokkalaisen terveystarkastuksesta.

Mistä on kysymys?

- Laajat terveystarkastukset järjestetään Salossa 1., 5., ja 7. luokalla ja niihin kutsutaan oppilaan vanhemmat.

Tätä on tehty:

- Luotu malli yhtenäisestä kirjaamisesta terveydenhoitajille.
- Koottu taustamateriaalia ja ohjeistusta kirjaamiseen ja eteenpäin ohjaamiseen.
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajat on perehdytetty uudenlaisen kirjaamisen käyttöönottoon.

Matala kynnyks

Palvelua lapsille, nuorille ja perheille

Salossa kehitetään matalan kynnyksen toimintaa, jonka tavoitteena on lasten ja nuorten syrjäytymisen varhainen tunnistaminen ja siihen puuttuminen moniammatillisella yhteistyöllä.

Kyse on lastenlääkärin jalkautumisesta kouluterveydenhuoltoon, jolloin lasten ja perheiden ongelmien ennaltaehkäisy ja hoitaminen yhteistyössä koulun muiden toimijoiden kanssa onnistuu paremmin. Käytännössä kouluterveydenhoitajilla ja -lääkäreillä on mahdollisuus konsultoida lastenlääkäriä tarvittaessa. Lisäksi lastenlääkäri tekee yhteistyötä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilökunnan kanssa

Mistä on kysymys?

Toimintamallilla lisätään perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välistä yhteistyötä. Mallia kehitetään yhteistyössä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin sekä yhden salolaisen yläkoulun ja kahden alakoulun oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Mallilla apua koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa psykososiaalisiin ongelmiin, koulupudokkaille sekä psykosomaattisiin ongelmiin.

osallistamalla kouluilla yhteistapaamisiin. Näihin tapaamisiin kutsutaan perheen ja oppilaan lisäksi koululta ne aikuiset, joiden läsnäolo on tärkeää.

Uuden toimintatavan avulla lapsen kokonaistilanteen ymmärtäminen helpottuu ja avunsaanti joustavoittuu sekä nopeutuu. Myös vanhemmat ovat useimmiten tyytyväisiä, kun lapsen asioihin tartutaan useasta suunnasta samanaikaisesti. Erityistukea tarvitsevat lapset voidaan hoitaa perustasolla, mikäli tilanteeseen pystytään puuttumaan riittävän varhain.

Myönteisellä kasvatuksella

apua ja tukea vanhemmuuteen

Satakuntalaisilla ja varsinaissuomalaisilla lapsiperheillä on mahdollisuus saada varhaisessa vaiheessa apua ja tukea lapsensa käytösongelmiin. Ihmeelliset vuodet -ohjelma vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä myönteistä vuorovaikutusta antaen vanhemmille hyvin konkreettisia ohjeita ja keinoja arjen sujumiseen.

Ihmeelliset vuodet -ohjelman idea on yksinkertainen: vanhempia opetetaan vahvistamaan lapsen hyvää käytöstä huomioilla, kehuilla ja palkkioilla. Huonoa käytöstä hillitään seuraamuksilla kuten huomiotta jättämisellä. Menetelmää on tutkittu kansainvälisesti paljon ja tulokset ovat kiistattomat: menetelmä edistää merkittävästi lapsen ja vanhemman hyvinvointia ja ennaltaehkäisee tehokkaasti käytöshäiriöiden syntyä.

Raumalla neuvolapsykologit ovat pitäneet Ihmeelliset vuodet -vanhempainryhmiä. Palaute vanhemmilta on ollut erittäin positiivista. Vanhemmat ovat löytäneet uutta iloa lapsen kanssa olemiseen, oppineet toimivien käskyjen antamista, huomiotta jättämistä, tunteiden säätelyä sekä sitä kuinka kehuminen ja kannustus vaikuttavat lapsen käytökseen.

Tästä on kyse:

- Yhdysvaltalainen menetelmä, Suomessa tunnettu vasta joitain vuosia
- Käytössä mm. noin 20 kaupungin perheneuvoloissa, esimerkiksi kaikissa Helsingin perheneuvoloissa.
- Vanhemmuusryhmä kokoontuu noin 15 kertaa. Kurssin aikana vanhemmat saavat kotitehtäviä.
- Pois syrjästä -hankkeessa vanhemmuusryhmän ohjaajia koulutettu Raumalle, Poriin, Säkylään, Euraan, Pohjois-Satakuntaan ja Saloon.

Timantti -kerho

Piia osallistui Tyttöjen kerhoon, kun perhetyöntekijä ja koulun opettaja kertoivat hänelle alakouluikäisten tyttöjen kerhosta. Alussa tytöt saivat kertoa, mitä he halusivat kerhossa tehdä. He keksivät ryhmälle yhteisen nimen Timantti -kerho ja kerholle säännöt.

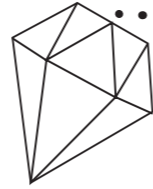
Kerhossa tehdään asioita yhdessä

Piia on hienoa, kun saa kokeilla uusia asioita. Ohjelmassa on ollut hemmottelu- ja retkipäiviä sekä askartelua ja liikkumista. Jokaisella kerralla tehdään myös lyhyitä harjoituksia, joissa oppii tuntemaan itseään paremmin. Erityisesti Piia piti voimaannuttavasta valokuvauksesta, kun sai pukeutua erilaisiin asuihin ja olla kuvissa ihan mikä tahansa hahmo. Piia halusi olla palomies.

Osallisuuden ja itsetunnon vahvistumista

Seuraavana vuonna Piia aloitti kerhossa apuohjaajana. Tuntuu mukavalta, kun nuoremmat tytöt pitävät häntä jo vähän isompana ja kysyvät häneltä neuvoa. Tyttöjen kerhon tavoitteena on lisätä lasten osallisuutta ja yhteisöllisyyden kokemusta sekä yhdessä tekemisen kautta vahvistaa itsetuntoa ja vuorovaikutustaitoja.

Pieni ryhmäkoko mahdollistaa sen, että jokainen saa kerhossa henkilökohtaista huomiota ja kahdenkeskistä keskusteluaikaa ohjaajan kanssa. Tämä antaa mahdollisuuden puhua vaikeistakin asioista. Kerho ei ole kaikille avoin, vaan sinne ohjataan kouluista ja perhetyöstä. Ryhmään osallistuminen on tytöille vapaaehtoista ja ilmaista. Kerhotoiminta on aloitettu Pois syrjästä – hankkeen ja Säskylän kunnan kotihoidon perhetyön kanssa.

Lapset puheeksi

kun vanhempi sairastaa

Satakunnan sairaanhoitopiirissä käyttöön otetun Lapset puheeksi –menetelmän tavoitteena on tukea sairastuneen potilaan vanhemmuutta sekä huomioida hänen lapsiaan. Yhtenä edelläkävijänä lapsikeskeisen hoitotyön kehittämisessä toimii sisätautien osasto 4. Uuden työtavan myötä jokaiselle potilasvanhemmalle tarjotaan tilaisuutta keskustella lapsistaan ja saada tukea perheelleen kuormittavassa tilanteessa. Vaikka osastolla on aina toimittu perhekeskeisesti, LP-työtavan myötä työntekijät ovat saaneet konkreettisen työkalun sekä rohkeutta ja varmuutta lasten huomioimiseen. Myös yhteistyö eri toimijoiden välillä on todettu helpottuneen menetelmän ansiosta.

Uusi työtapa on otettu vastaan erittäin

hyvin työntekijöiden keskuudessa ja se sopii mainiosti osaston ideologiaan. ”Hoidamme potilaita sillä ajatuksella, miten itse haluaisimme, että meitä kohdeltaisiin vastaavassa tilanteessa. Pyrimme olemaan helposti lähestyttäviä”, kertoo sairaanhoitaja Sari Aikala. ”LP-työtavasta hyötyvät sekä potilaat että henkilökunta. Työntekijät kokevat, että he voivat oikeasti tukea potilaan vanhemmuutta ja auttaa koko perhettä sekä ohjata lisätukea tarvitsevat perheet avun äärelle. Potilaat, joiden kanssa on käyty LP-keskustelu, ovat olleet tyytyväisiä sekä helpottuneitakin saadessaan uudenlaista näkökulmaa vaikeaan tilanteeseen. Keskustelu vahvistaa vanhemmuutta sekä aktivoi lasta suojaavia tekijöitä”, toteaa Aikala.

Satakummi -toiminta

SATAKUMMI-toiminnassa kiinnitetään huomioita lapsiin, joiden vanhempi sairastaa. Lapsiomainen saa arkensa avuksi kummin, joka toimii lapsen kaverina tai vaikkapa harrastustsempparina. Kummeina toimivat alueen sote-korkeakouluopiskelijat. Mukana yhteistyössä ovat Satakunnan järjestöt, korkeakoulut, seurakunnat ja sairaanhoitopiiri.

Satakunnan sairaanhoitopiirin asiakaspalvelupäällikkö Piia Astila näkee, että kehitetty toiminta on tärkeää ja mallina lupaava. Lapsiomaisiin ei ole aiemmin kiinnitetty riittävästi huomioita. Kummitoiminnan avulla lapset tulevat tasapuolisesti osallisiksi, heidän olemassaolonsa vanhemman sairastaessa huomioidaan ja heille tarjotaan tukea. Sairastavan vanhemman taakkaa voi helpottaa se, että lapsen elämässä on perheen lisäksi luotettava aikuinen, jolla on aikaa esimerkiksi auttaa läksyjenteossa.

Kummitoiminta on yksi sairaalavapaaehtoisuuden toimintamuoto ja sitä voidaan hyödyntää jatkossa kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollon tasoilla yhteistyössä palveluntuottajien kesken. ”Perheen saama hyöty toiminnasta on tärkein. Tarjoamalla apua ennaltaehkäisevästi, lisätään perheiden ja lasten inhimillistä hyvinvointia suuresti”, kiteyttää Piia Astila. Mallia on tarkoitus päästä kokeilemaan viimeistään syksyllä 2016.

Nuorten ajatuksia

hyvinvointipalveluista Satakunnassa

Satakunnan oppilaitokset tarvitsivat tietoa siitä, mitä alueen nuoret ajattelevat hyvinvointipalveluista ja niiden saatavuudesta sekä miten he kokevat voivansa vaikuttaa näiden palvelujen kehittämiseen. Pois syrjästä -hanke toteutti yhdessä oppilaitosten kanssa asiasta laajan kyselyn alueen kahdeksaluokkaisille sekä toisen asteen opiskelijoille. Kyselyyn vastasi 245 nuorta. Aineistoa täydennettiin lisäksi haastatteluilla.

”Nuoret eivät osaa ajatella hyvinvointipalveluja niin laajana kokonaisuutena kuin on tarkoitettu. Vain terveydenhuolto mielletään hyvinvointipalveluksi”, toteavat aineistosta oppinnäytetyönsä Satakunnan ammattikorke-

kouluun tekevät Mira Koivisto ja Niina Lehtonen.

Aineistosta voidaan myös huomata, että nuoret kaipaavat lisää tietoa käytettävissä olevista palveluista, esimerkiksi julisteiden muodossa koulun seinille. Ylipäätään nuoret kokevat koulun olevan ensiarvoisen tärkeässä roolissa levittämään tarvittavaa tietoa olemassa olevista hyvinvointipalveluista. Haastatteluissa ehdotettiin, että terveydentiedon tunneilla voitaisiin entistä enemmän käydä läpi ongelmia, joihin on apua alueella saatavissa. ”Suuri osa nuorista kuitenkin ilmoitti, että he pystyvät puhumaan kotonaan asioista sekä saavat vanhemmiltaan tarvittaessa tukea”, Koivisto ja Lehtonen tiivistävät.

Poissaolot

Koululaisten poissaoloihin puututaan ajoissa

Yläkoululaisten poissaoloihin kokeillaan Rauhalla uudenlaista keinoa, jonka lähtökohtana on tiiviimpi luvattomien myöhästymisten ja poissaolojen seuranta sekä niihin puuttuminen. Poissaoloihin puuttumisessa ei lähdetä liikkeelle rangaistuksen näkökulmasta vaan selvittämällä poissaolojen syitä yhdessä oppilaan kanssa.

Poissaoloja pyritään ennaltaehkäisemään reagoimalla nopeasti luvattomiin poissaoloihin. Luokanvalvoja ohjaa oppilaan niin kutsuttuun Fiilari-toimintaan, kun oppilaalla on kahden kuukauden sisällä viisi luvatonta myöhästymistä tai kaksi luvatonta poissaolotuntia. Kun luokanvalvoja on keskustellut ohjaustarpeesta oppilaan ja hänen vanhempiansa kanssa, on Fiilari-ohjaaja yhteyksissä kotiin. Luvattomista poissaoloista johtuvia rästitehtäviä oppilas tekee joko aamuisin ennen varsinaisen koulupäivän alkua tai koulupäivän jälkeen.

Vanhemmilta on saatu myönteistä palautetta uudenlaisesta tavasta reagoida poissaoloihin. Fiilari-ohjaajan mukaan syiden selvittämisen ja vanhempien osallistamisen myötä nuorille on alkanut hahmottua, kuinka moninaisia seurauksia poissaoloilla voi olla. Usein nuori myös kaipaa aikuisen kanssa keskustelua.

Ryhmätoimintaa

nuoren elämänhallinnan ja voimavarojen vahvistamiseksi

”Toivon, että ryhmä jatkuu, jotta muutkin saavat samalla tavalla kuin minä rohkeutta avautua ja tutustua uusiin ihmisiin. Ryhmän tarjoama tuki oli suurempi apu, kuin pystyn koskaan sanoin kuvaamaan”, näin kertoo yksi elämänhallintaryhmään osallistuneista nuorista.

Elämänhallintaryhmä on tarkoitettu nuorille, joiden opiskelu on peruskoulun jälkeen tai toisen asteen aikana keskeytynyt tai keskeytymässä. Tavoitteena on vahvistaa nuoren voimavaroja ja ohjata vastuullisuuteen omassa elämässään. Ryhmässä käsitellään nuoria askarruttavia arjen asioita.

Nuoren kertomus:

”Minulla ei ollut odotuksia ryhmästä, olin kuitenkin ryhmään sopiva, hieman eristäytynyt ja yksinäinen. Pelkästään ryhmässä oleminen helpotti arkea valtavasti. Sain tutustua uusiin ihmisiin ja jakaa ongelmani muiden kanssa. En koskaan lähtenyt ryhmästä surullisin mielin ja ryhmään lähteminen oli aina päivän kohokohta. Ryhmä olisi voinut kokoontua koulun jälkeenkin, koska illat ovat niitä tylsimpiä ja yksinäisimpiä hetkiä yksin asuvalle opiskelijalle. Tautokin unohdimme välillä pitää eikä niiden puuttumista edes huomannut.”

Tästä on kyse:

- Tausta-ajatus mallille on Nuorten ystävät ry:n ”Komiasti opintiellä” ja Folkhälsanin ”Takaisin tulevaisuuteen” -hankkeista.
- Toteutetaan yhteistyössä Koulutuksellisen tasa-arvon -hankkeen kanssa.
- Fiilari-toiminta antaa matalan kynnyksen tukea nuoren koulunkäynnin ja arjen hallinnan haasteisiin.

Elämänhallintaryhmä:

- Tietoa ja tukea antava, ei hoidollinen
- Koko 4 - 8 nuorta
- kokoontuu vähintään 10 kertaa
- Alustajina eri yhdistysten, oppilaitosten ja virastojen henkilökuntaa
- Vastuuhenkilönä esimerkiksi etsivä nuorisotyöntekijä, nuorisotyöntekijä, oppilaitoksen kuraattori tai muu vastaava nuorten kanssa toimiva taho

Toiminnallinen vanhempainilta

kohtaamispaikkana perheille ja kasvattajille

”Ei tullut väkinäistä tilannetta, kun sai nuoren kanssa keskustella vaikeistakin asioista rennossa ilmapiirissä.” Näin kommentoi eräs toiminnalliseen vanhempainiltaan osallistunut vanhempi. Toisin kuin perinteiset vanhempainillat toiminnalliset vanhempainillat kokoavat vanhempien ja kasvattajien lisäksi lapset ja nuoret pohtimaan yhdessä heidän elämänpäi-riin liittyviä asioita. Koulujen oppilashuollon henkilöstö järjestää tapahtuman yhdessä muiden lasten ja nuorten kanssa työskentelevien toimijoiden kanssa.

Iltojen jälkeen keskustelu on jatkunut usein myös kotona, kuten yksi vanhemmista toteaa: ”kotona osataan puhua asioista eri näkökulmista.” Vanhemmat ovat lisäksi kokeneet hyödylliseksi mahdollisuuden vanhempien keskinäiseen ajatustenvaihtoon ja vertaistukeen. ”Tämä oli mahtava kokemus, jossa vanhemmat otettiin kerrankin mukaan,” eräs äiti totesi. ”Oli hyvä, että muut kuin omat vanhemmat ovat myös mukana keskustelemassa,” tulkitsi eräs iltaan osallistunut nuori kokemustaan.

Mistä on kysymys?

Selviytymispeli –illat:

- 5.-6.-luokkalaisille ja heidän vanhemmilleen
- Toiminta- ja pohdintarastien avulla käsitellään lasten arkeen liittyviä asioita; tupakointi, päihteet, kodin ja koulun säännöt, viihde (ikärajat)
- Toteutettu Säkylässä, Eurassa, Nakkilassa, Ulvilassa, Raumalla, Honkajoella ja Siikaisissa

Kasvamme yhdessä –illat:

- Yläkoululaisille ja heidän vanhemmilleen
- Alustuksen (esimerkiksi luennon tai näytelmän) avulla johdatellaan keskustelemaan nuoren elämään liittyvistä asioista; arjen haasteet, nuoren kasvu ja kehitys
- Toteutettu Raumalla, Nakkilassa, Kankaanpäässä, Karvialla ja Siikaisissa

Nuorten vanhemmille

vertaistukea, keskustelua ja tietoa

Yläkouluikäisten vanhemmille suunnattuja vanhempainkahviloita ja toisen asteen oppilaiden vanhemmille järjestettäviä kotiväen iltoja on järjestetty Satakunnassa. Kyse on keskustelutilaisuuksista, joiden tarkoituksena on tutustuttaa vanhemmat toisiinsa, mahdollistaa vanhempien välinen vertaisuuteen perustuva keskustelu nuoriin liittyvissä asioissa sekä antaa vanhemmille tietoa nuoria koskevista ajankohtaisista asioista.

Tilaisuuksien teemat valitaan vanhempien toiveiden ja tarpeiden perusteella ja illoissa hyödynnetään tarvittaessa alustajia. Kotiväen tilaisuuksia järjestetään kerran vuodessa, oppilaitoksen henkilökunnan toimesta.

Vanhempainkahviloita järjestetään kunnan tai kaupungin resurssien mukaan 2–3 kertaa lukuvuoden aikana ja ne toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kuten koulun, nuorisotyön, sosiaali- ja kulttuuritoimen, seurakunnan ja terveydenhuollon kanssa. Vanhemmilta kerätyn palautteen perusteella tämänkaltaiset tilaisuudet on koettu erittäin hyvänä tapana jakaa tietoa ja lisätä yhteistyötä kodin ja koulun välillä. Toiminnan toivotaankin muotoutuvan osaksi kunnan perheille tarjoamia palveluita.

Palautteet:

Vanhempainkahvilasta

”Näitä saisi olla lisää, syventäviä ja eri aihealueen ihmisten luentoja”

”Enemmän tällaisia tilaisuuksia”

”Oli hyödyllinen, herättelee itseä vanhempana mitä / mikä voi olla mahdollista myös oman lapsen kohdalla”

Kotiväen illasta

”Ajatuksia herättäviä. Että olen vanhempana ehkä tehnyt kuitenkin oikein, vaikka ei aina siltä tunnu... Että nuoruus on vaikeaa ja haastavaa aikaa ihan normaalistikin.”

”Todella positiivinen ja asioihin pureutuva tilaisuus. Muutama hyvä ydinasia selkiytyi. Vielä tällä iällä, pitää muistaa...”

Ehkäisevä päihdetyö

- Yhteistyötä eri toimijoiden välillä

Toimijoiden välinen yhteistyö on päihteiden aiheuttavien haittojen ennaltaehkäisyssä onnistumisen lähtökohta. Laadukas ehkäisevä päihdetyö edellyttää erityisesti toiminnan ohjausta, koska toimijoiden joukko on laaja, resurssit ovat usein rajalliset ja päihdetilanne ja ongelmat eri ikäryhmissä vaihtelevat.

Raumalla on kehitetty monialaista lasten ja nuorten päihdetyöryhmän toimintaa kokoamalla yhteen kaikki keskeiset toimijat. Työryhmän tehtävänä on koordinoita, kehittää ja toteuttaa lapsiin, nuoriin ja perheisiin kohdistuvaa ehkäisevää päihdetyötä. Yhtenä ehkäisevän päihdetyön koordinaation työkaluna on testattu koulun ja päihdetyöryhmän yhteistä ehkäisevän päihdetyön vuosikelloa. Vuosikellon avulla pystytään paremmin suunnittelemaan koulussa toteutettavaa ehkäisevää päihdetyötä ja päihdekasvatusta.

Esimerkkeinä ehkäisevän päihdetyön tilaisuuksista ja tapahtumista ovat Selvää –vuorovaikutteiset päihdekasvatustunnit 8-luokkalaisille, ennaltaehkäisevä huumetyön kokonaisuus Valinta sekä riskit ja suojaavat tekijät päihdekokeiluissa – päihdekasvatustunnit 6.-7. –luokkalaisille.

Yksin rakenteet eivät takaa nuorille laadukasta ehkäisevää päihdetyötä. Rakenteiden lisäksi tarvitaan innokkaita toimijoita ja resursseja. Raumalla on otettu isoja askeleita ennaltaehkäisevän työn suuntaan ja toivomme että ehkäisevä päihdetyökin saa tarvittavat resurssit.

Vanhemmat mukana koulujen päätösviikonlopuissa

Alaikäisten lasten ja nuorten vanhemmista ja muista auttamishaluisista koostuva aikuisryhmä on kahden vuoden ajan seurannut koulujen päättymisjuhlia Rauman maaumalan alueella. Toiminnan tavoitteena on sekä vähentää alaikäisten nuorten alkoholinkäyttöä että vaikuttaa aikuisten salliviin asenteisiin.

Aikuisten ensisijainen rooli on olla läsnä aikuisina

Koulujen päätösviikonloppuna aikuiset kulkevat alueella huomioliivit päällä ja tekevät havaintoja, keskustelevat nuorten kanssa ja ottavat tarvittaessa yhteyttä paikanpäällä partioivaan poliisiin tai hätäkeskukseen.

”Toimintatapa lisää aikuisten mahdollisuuksia osallistua nuorten elämään turvallisina ja luotettavina aikuisina. Nuoret saavat selkeän viestin siitä, että aikuiset välittävät siitä missä ja miten nuoret viettävät koulunpäättymistä”, oli nuorten parissa työskentelevän kommentti toiminnasta.

Kokemukset positiivisia

Alkuhämmennyksen jälkeen nuoret ottivat toiminnan vastaan hyvin ”aikuiset oli ihan ok, eka katottiin, että mitä noi oikein kulkee jotkut liivit päällä missä lukee isä tai äiti selässä, mutta käytiin juttelemassa ja ne oli ihan kivoja, ne selitti miks ne on siellä”, sanoi poika 15 v. Aikuisista jotkut olivat jo omatoimisesti jalkautuneet aiempina vuosina, mutta kokivat mukanaolon nyt oikeutetummaksi. ”Lauantaina kaikki meni hyvin Otan rannassa. Väkeä oli vähän. Jotkut nuoret tulivat juttelemaan ja jotkut huutelivat ”äitiä”, kun minulla oli se ”äiti”-liivi”, kertoi eräs äiti.

Toimintatapa lisää aikuisten mahdollisuuksia osallistua nuorten elämään turvallisina ja luotettavina aikuisina.

Palvelumuotoilulla parempia

Erikoissairaanhoidon ja kolmannen sektorin yhteistoiminta Satakunnassa

Satakunnan sairaanhoitopiirissä on panostettu psykiatrian ja kolmannen sektorin (järjestöt & yhdistykset) välisen yhteistyön kehittämiseen. Yhteistyön edistämiseksi pyritään lisäämään kuntoutujien, omaisten ja ammattilaisten tietoa kolmannen sektorin toiminnasta sekä lisäämään kuntoutujien mahdollisuuksia osallistua toimintoihin.

Alla on kuvattu, miten yhteistyötä on kehitetty:

Yhteistyötapaamiset terveydenhuollon ja kolmannen sektorin väen kesken (Kahdesti vuodessa)

Tapaamisissa keskustellaan yhteistyöstä, käydään ajankohtaisia asioita läpi ja suunnitellaan tulevaa tapahtumaa

Yhteistyötavat

Harjavallan sairaalan infotelevisioiden kautta tietoa potilaille, järjestöyhteyshenkilö sairaalassa, yhteisten tapahtumien järjestäminen

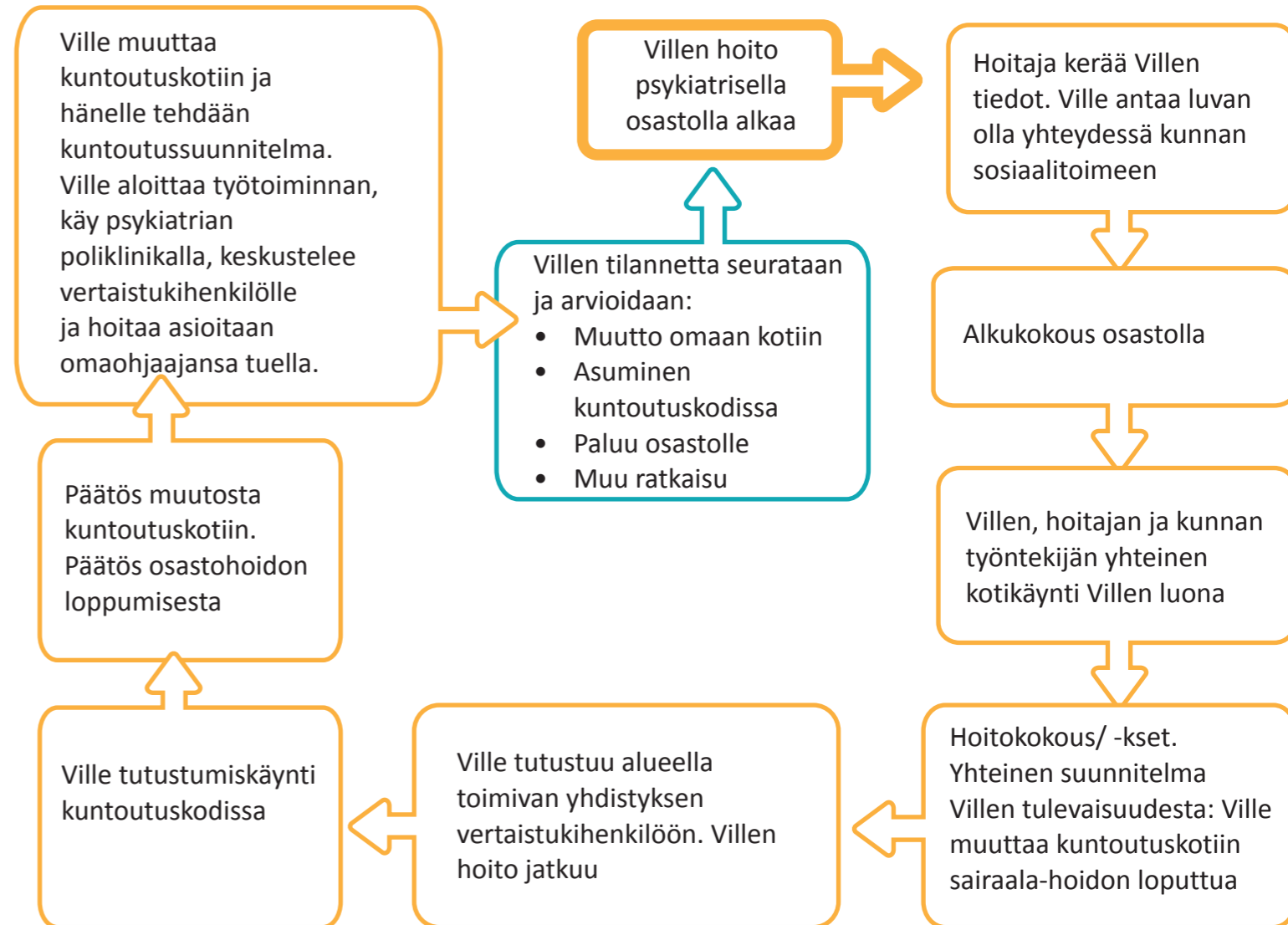
palveluita riskiryhmille - PPPR2

Yhteistyöllä onnistuneita kotiutumisia psykiatrisesta sairaalasta

Satakunnassa on kehitetty vuodesta 2013 lähtien mielenterveyskuntoutujien kotiutumista.

Kotiutumismalli on luotu yhdessä mielenterveyskuntoutujien ja alan ammattilaisten kanssa. Mallista tulee ilmi eri tahojen (potilas, omainen, sairaala, kunta, kolmas sektori ja asumispalveluyksikkö) roolit eri vaiheissa kotiutumista. Potilas voi kotiutua sairaalasta esimerkiksi asumisyksikköön tai kotiinsa, näihin molempiin tilanteisiin on luotu oma mallinsa.

Alla on kuvattu pelkistetysti onnistuneen kotiutumisen osat ja malli potilaan kotiutuessa kuntoutuskotiin.

Kannattaisiko kuntouttaa kimpassa

Tehokas työkalupakki ikääntyneiden kotiutukseen

Ikääntyessä tulevat monelle tutuiksi erilaiset sairaalat, vuodeosastot, intervallit ja kotihoito. Iäkkään osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia omaan hoitoonsa ja kuntoutukseen on lisättävä merkittävästi.

Yhteisvoimin kotona –hanke on yhdessä kuntien ja erikoissairaanhoidon toimijoiden kanssa kehittänyt työkalupakkaa, joilla näihin tavoitteisiin päästään.

Oheisessa seikkailupelissä esitellään toimenpiteitä, joiden vaikutuksesta ikääntynyt selviää onnistuneen kotiutuksen ja kuntoutuksen turvin omassa kodissaan mahdollisimman pitkään tilapäisestä toimintakyvyn laskusta huolimatta.

1

Riskikotiutujan kartoitus

Tee arvio kotiutuksen riskitekijöistä ikääntyneelle

- Riski kohonnut: ota yhteys kotiutushoitajaan
- Ei kohonnutta riskiä: potilas voi kotiutua turvallisesti

2

Välitön yhteydenotto

- Tee yhteistyötä perustason kanssa
- Soita hoitopaikkaan tai omaiselle
- Selvitä potilaan lähtötilanne ja aloita kotiutuksen suunnittelu.

3

Toimintakykyä edistävä työote

- Anna potilaan tehdä kaikki se itse, mihin hän pystyy. Ohjaa ja kannusta häntä

4

Kotiutuksen tarkistuslista

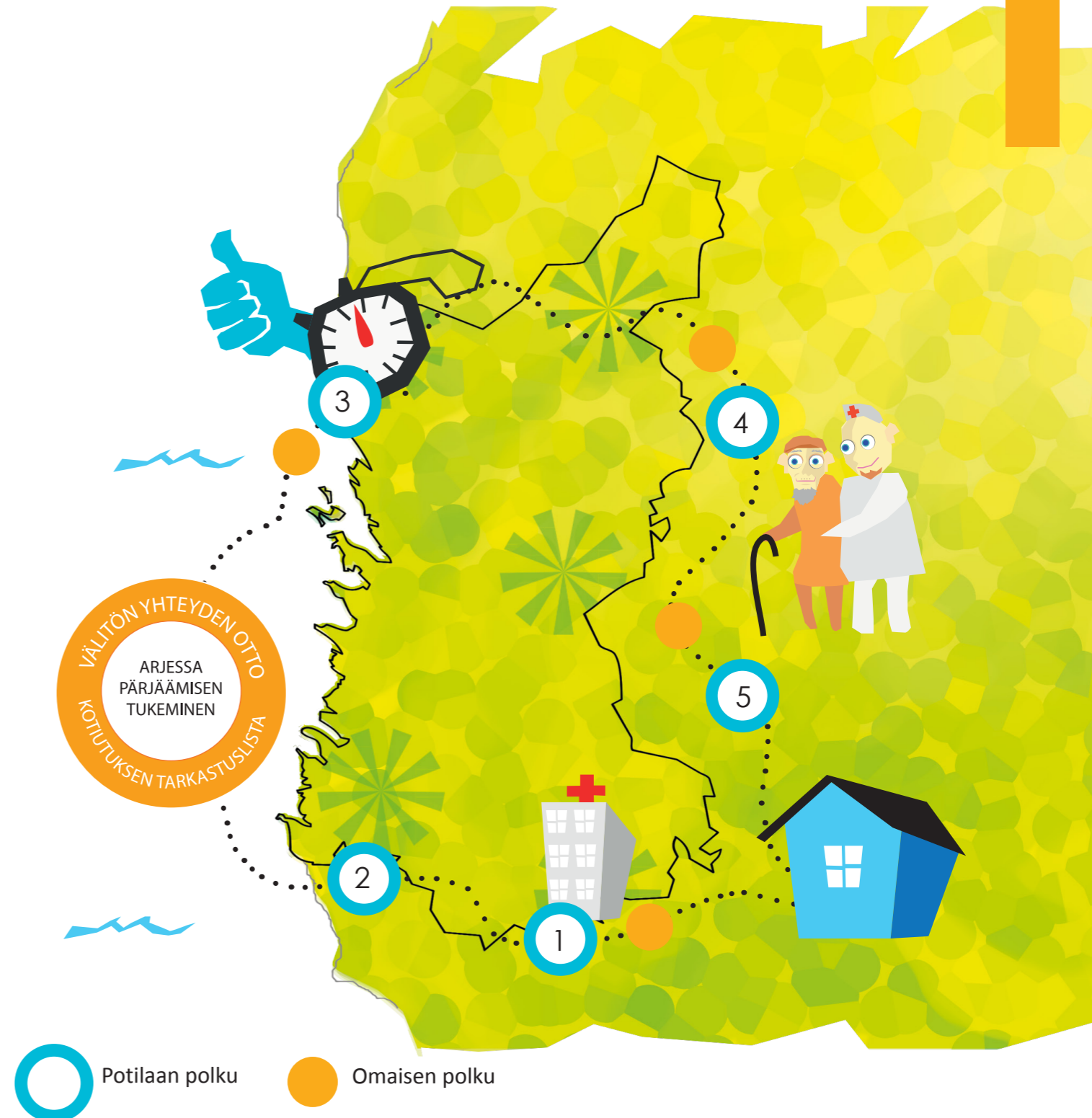
- Käytä tarkistuslistaa yhdessä potilaan ja/ tai omaisen kanssa onnistuneen kotiutuksen tukena
- Listan avulla tiedot siirtyvät kuntiin

5

Kotiutushoitaja

- Tee yhteistyötä perustason kanssa kotiutuksen tueksi. Soita kotiutushoitajalle ja hyödynnä hänen tietämystään.

YHTEISVOIMIN KOTONA - SEIKKAILUPELI

Toimintakyvyn ylläpitäminen sairaalassa

Toimintakykyä edistävän työotteen huoneentaulu

Toimintakykyä edistävissä työotteissa potilaan annetaan tehdä kaikki se itse, mihin hän pystyy. Henkilökunta toimii ohjaajana ja kannustajana. Tarkoituksena on, että potilaan toimintakyky säilyy mahdollisimman hyvänä sairaalahoidon aikana.

Huoneentaulu uusista yhteisistä pelisäännöistä syntyi kolmen erikoissairaanhoidon vuodeosaston ja hankkeen välisenä yhteistyönä.

Asiakkaiden kommentteja:

"Seinät täytee näit, et menee viesti perille."

"Asiallisia ajatuksia. Tärkeää, et tulee toimintaa ja liikettä, ettei mee vaa makaamiseksi."

"Hyvä ajatus varsinkin, kun on pidempään sairaalassa. Sitä unohtaa, miten toimitaan, jos ei tee mitään."

"Kiva, et tietää, mitä saa tehdä, kun on elänyt senkin ajan, et on suututtu, kun ite on jotain tehnyt. Tää kulttuuri muuttuu."

Tervetuloa vuodeosastollemme!

Toimintakykyä edistävän hoitotyömme päätavoitteena on omatoimisuutesi tukeminen.

Tee niin paljon itse kuin pystyt.
Muista kuitenkin, että olet vielä toipilas.

Pienetkin itse tehdyt asiat edistävät toipumistasi.
Sinun on turvallista tehdä näitä asioita osastollamme:

- peseytyminen ja muu hygienia
- pukeutuminen
- vuoteen petaus
- istuminen sängyn laidalla
- pienet kävelyreissut

Autamme ja neuvomme tilanteissa, joissa tarvitset apua.

Kerro rohkeasti omat toiveesi ja tarpeesi.

Toivomme, että myös läheiset kannustavat sinua omatoimisuuteen.

"Omatoimisuus o hyvä juttu. Itekin pitää yrittää, ettei liian herkästi apua pyydä. Vain sillo, kun oikeasti tarvii."

"Kaikki ei voi kaikkee tehdä itse, riippuu ihmisestä. Itsekin vois silti enempi yrittää eikä vaa odottaa apua."

"Hyvä, et herätellä tällasta ajatusta."

"Kaunis, pysähdyttää lukemaan. Ohjeet sopii varsinkin mun ikäselle."

Mentorointi apuna hoidossa

Lähihoitaja Lea oli niin uupunut, että mietti jo sairauslomalle jäämistä. Ilmapiiri Kuusen palvelukodissa oli niin kireä, että sen aisti satunnainenkin kävijä.

Syynä oli vaikea hoitotilanne Anun kanssa, siinä ei auttanut ammatillinen osaaminen eikä enkelinkään kärsivällisyys. Anu huuteli tauotta, vaati erityispalveluita, aiheutti epäsopua kiusaamalla muita asukkaita, haukkui ja uhkaili hoitajia valitusten teolla. Muistisairaiden kanssa Lea osasi toimia ja ymmärsi heidän käytösoireitaan, mutta Anun muistissa ei ollut vikaa. Hän vain tuntui olevan pahanilkinen ja nauttivan aiheuttamastaan sekasorrosta. Lääkityksellä ei tilanne korjaantunut.

Osastonhoitaja oli seurannut tilannetta huolestuneena. Työpaikkapalaverit eivät olleet tilannetta helpottaneet, joten asiaa harkittuaan hän pyysi osastolle mentorointia. Aluksi ajatus herätti henkilöstössä vastustusta: mitä sellainen mentorointi on, ja mitä apua siitä olisi meille? Parasta olisi, kun Anu siirrettäisiin muualle asumaan. Ensimmäinen kerta jännitti kaikkia, mutta kun selvisi että kyse olikin yksinkertaisesti puhumisesta, kuuntelemisesta ja yhdessä pohtimisesta, hoitajat rentoutuivat ja avautuivat.

Vähitellen löytyi yhteisiä toimintatapoja ja opittiin sitoutumaan niihin, kun ymmärrettiin

kaikkien kokevan tilanteen hankalaksi ja etsivän helpotusta siihen. Anusta löydettiin hyviäkin puolia ja voimavaroja, joita voitiin hoitotilanteissa hyödyntää.

Viimeisellä kerralla hoitajat kertoivat Anun muuttuneen mukavammaksi ja hoitotilanteiden helpommiksi. Muiden asukkaiden kiusaaminenkin oli vähentynyt. Usko yhteiseen selviytymiseen oli vahvistunut, ja Leasta oli jälleen mukava tulla töihin.

Mentoroinnin prosessi

Aloitus

Tarve mentoroinnille havaitaan

Yhteydenotto

Toteutus

Mentoroinnin käynnistäminen, sopimus, sisällöt

Sovitut tapaamiset

Arviointi

Palautekeskustelu

Kirjallinen arviointi

Yhteisvoimin kotona – hanke koulutti 15 uutta mentoria Satakuntaan

Kotiinkuntoutusyksikkö

Toimintaa asiakkaan tarpeiden mukaan

Lohikon palvelukodin vanhoissa tiloissa Kankaanpäässä toteutetaan uutta toimintaa. Entinen laitospaikan yksikkö muuttui kuntouttavaksi 17-paikkaiseksi yksiköksi toukokuussa 2015. Asiakkaat huomioidaan kokonaisuutena ja toiminta tähtää turvalliseen selviytymiseen omassa kodissaan. Asiakkaalle annetaan aikaa toimia, tarvittaessa autetaan. Jaksolle tullaan esimerkiksi sairaalajakson jälkeen, kun kotiutuminen ei jostakin syystä heti onnistu. Intervallijaksot pyörivät säännöllisesti ja tuovat suuren avun omaishoitajien arkeen ja jaksamiseen. Myös kotihoidon ehdottamana tai päivystyksestä voidaan tulla niin

sanottuna hätäsijoituksena. Päivä alkaa aamutoimilla sekä aamupalalla omaan tahtiin. Lehden luvulla käydään läpi uutisia ja tapahtumia, lopuksi voimistellaan. Päivaruuan jälkeen sallitaan lepoaika, toisilla taas on yksilöllisen harjoitteluohjelman tekemistä. Iltapäivällä iloista puheensorinaa kuuluu joko jumppahuoneesta, päiväsalista tai käytävältä, kun henkilökunta pitää asiakkaille toimintahetkeä. ”Kyllä tämä jumppaaminen on ihan mukavaa”, kuuluu 91-vuotiaan rouvan suusta. Päivän aikana pitkän käytävän toiseen päähän kulkeminen ruuan perässä alkaa tuntumaan jaloissa, harva joutuu kotonaan ottamaan yhtä monta askelta jääkaapille. Ennen iltapäivää vielä ehditään yhdessä kokoontumaan joko pelaamaan, keskustelemaan tai laulamaan. Iltatoimet sujuvat omaan tahtiin ja voi jokunen vielä jäädä tv-huoneeseen katsomaan televisiota.

Asiakkailta ja omaisilta saatu palaute toiminnasta on ollut hyvää. Hyvä palaute kannustaa henkilökuntaa. Kotona ilmenneet haasteet huomioidaan harjoitteissa.

Fysioterapeutti tukemassa kotiutusta

Kotiutusfysioterapeutti tukee kotiutusta yhteistyössä asiakkaan kanssa niiden asiakkaiden osalta, jotka kotiutuvat kotiinkuntoutusyksikön kautta. Kotiutusfysioterapeutti toimintaa on ollut aiemmin terveyskeskussairaalassa, jolloin yhteistyö alkoi sairaalassa ja jatkui muutamalla käynnillä asiakkaan kotona sairaalasta kotiuduttua. Nyt toimintaa on laajennettu kotiinkuntoutusyksikköön ja kotihoitoon. Tarkoituksena on tuoda esille fysioterapeutin tarpeellisuus kotihoidon työntekijöiden rinnalla sekä asiakkaan toipilasvaiheen tukemisessa asiakkaan kotiympäristössä.

Kotiutusfysioterapeutti tutustuu asiakkaaseen kotiinkuntoutusyksikössä.

Hoitohenkilökunnan kanssa on perehdytty asiakkaan arjen haasteisiin ja asiakkaan kanssa on tehty suunnitelmaa, jotta kotona pärjääminen varmentuisi. Asiakkaan kotiuduttua kotiutusfysioterapeutti tekee muutaman kotikäynnin, jolloin paljastuu arjen toimintakyvyssä todelliset haasteet joihin etsitään ratkaisuja. Samalla omainen saa vinkkiä, miten avustaa ja tukea läheistään. Turvalliseen omatoimisuuteen kannustaminen on tärkeää.

Kotihoidon asiakkaiden osalta kotihoidon työntekijät saavat ohjeistusta, miten he omalla toiminnallaan tukevat asiakkaan kotiarkea. Kotiutusfysioterapeuttia on helppo lähestyä myös kotihoidosta.

Iloa ja vetreyttä

kuntouttavasta päivätoiminnasta

”No mutta hyvää huomenta”, kajahtaa iloisesti heti hissien oven avauduttua, kun päivän porukka saapuu kuntouttavaan päivätoimintaan. Ennen aamupalaa ehditään porukassa keskustelemaan päivän polttavista uutisista maailmalla ja tiedustelemaan kuulumisia. Porukan hyvä ilmapiiri ja mukavat jutut saavat väkisin suupieliä nousemaan hymyyn.

Kankaanpäässä Lohikon palvelukodissa aloitti uudenlaisen toiminnan kuntouttava päivätoiminta elokuussa 2014 ja toimintaa kehitetään jatkuvasti. Ohjelmaa riittää arkipäivisin ikääntyneille puoli yhdeksästä puoli kolmeen saakka. Monesta suusta kuuluu, ettei ole mitään valittamista, kaikki on hyvää mitä tehdään. Virikettä ja toimintaa on tarjoilla monen moista. Vaikka liikunnallinen toiminta korostuu, ei myöskään yhdessä olon tärkeyttä unohdeta. Vertaistuellalla on suuri merkitys kävijöille, samaa aikaa on eletty ja niistä riittää keskusteltavaa.

Kuntouttavaan päivätoimintaan haetaan hakemuksella. Alussa tutustutaan ja tehdään testejä, joiden perusteella jokaiselle muodostuu omia tavoitteita. Kolmen kuukauden jakson jälkeen mietitään jatko tilanteen mukaan. Samanlaista toimintaa on tarkoitus viedä myös muihin Pohjois-Satakunnan kuntiin. Kuntouttavaan päivätoimintaan lähteminen on monelle viikon kohokohta, ”olisi kamalaa jos toiminta loppuisi”. Myös omaishoitajille se mahdollistaa hengähdys hetken tai asioinnille pääsyn. Hyvä vinkki vielä loppuun: ”kauppareissut kannattaa tehdä kävellen, tulee huvi ja hyöty samalla”.

Vertaisliikkujat

innostamassa kotihoidon asiakkaita liikkumaan

Vertaisliikuttajatoiminta on vapaaehtoistyötä, jossa korostuu liikunnallisuus ja vastavuorisuus. Vertaisliikuttajat käyvät kotihoidon asiakkaiden luona viikoittain. Käynnillä muun muassa ulkoillaan ja tehdään kotivoimisteluhjelmaa. Toimintakyvyn tukemisen lisäksi sosiaalinen vuorovaikutus on tärkeää. Myntämäläiset Taimi Jauhiainen ja Antti Lujala ovat tunteneet toisensa vertaisliikuttajatoiminnan kautta puolisen vuotta. Antin sai mukaan toimintaan halu toimia lähimmäisen hyväksi. Viikoittaisella tapaamisella puhutaan kuulumiset, tehdään liikuntasuoritukset tai ulkoillaan sään ja Taimin voimien mukaan.

Taimia jännitti ensimmäinen tapaaminen. Kokemus oli Taimille uusi, joten odotuksia toiminnasta ei ollut. ”Nyt minä kyllä jo osaan odottaa. Odotan poutaisia päiviä, että päästäisiin tuonne ulos liikkumaan ja puhelemaan ja että minun liikkuminen pysyisi ja tulisi ehkä paremmaksikin”, Taimi kertoo. Taimin näkö ja kuulo ovat heikentyneet, joten ulkona Antti toimii Taimin silminä ja korvina. Kerron mm. lintujen laulusta, koska hän ei voi sitä kuulla. ”Variksen räkäisy vain kuuluu, naurahtaa Taimi”.

Nauru hersyi usein keskustelun aikana. Käynneissä parasta onkin Taimin mukaan huumorintaju. On se vastapuoli, kenen kanssa puhua. Me tultiin heti hyvin toimeen ja siitä se on jatkunut, tuumailee Taimi. Huumorintaju ja hänen ”sanallinen iloittelu” tekee Taimista suurenmoisen, Antti toteaa.

”Odotan poutaisia päiviä, että päästäisiin tuonne ulos liikkumaan ja puhelemaan

Liikettä niveliin

-ikä ei ole este harjoittelun aloittamiselle!

Kotihoidon asiakkaita houkutellaan mukaan hyvinvointi- tai liikuntasopimuksiin. Sopimus on asiakkaan, hoitajan sekä läheisen kanssa tehty kirjallinen suunnitelma kotona selviytymisen tukemiseksi. Tärkeää on asiakkaan oma kiinnostus hyvinvointinsa ylläpitämiseen. Tämä kaikki tapahtuu asiakkaan kotona arkisten askareiden parissa.

Alkuvaiheessa asiakkaan tukena on kotihoidon työntekijä, mutta tärkeää on saada myös läheisiä mukaan.

Sopimus räätälöidään kaikille yksilöllisesti. Harjoitteluohjelma ja arkisten askareiden tekeminen ovat hyvinvointisopimuksen pääkohtia. Jokaiselle asiakkaalle asetetaan selkeät tavoitteet, esimerkiksi pystyn kävelemään postilaatikoille, saan valmistettua lounaan tai voin pukea ilman apua. Arjen askareisiin osallistuminen lisää onnistumisen, elämänilon ja turvallisuuden tunnetta kotona pärjäämisen suhteen. Lihasvoima ja tasapainoharjoittelu pitää ikääntyneen ihmisen pystyssä.

Missä?

- Keski-Satakunnassa: Eurajoki, Harjavalta, Kokemäki, Luvia ja Nakkila.
- Pohjois-Satakunnassa: Honkajoki, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Pomarkku ja Siikainen.
- Varsinais-Suomessa: Masku, Mynämäki, Nousiainen ja Parainen.

Hyvän ravitsemuksen vinkit

- Sopiva ateriarytmi ja välipalat 5 annosta päivässä
- Kulutusta vastaavasti energiaa
- Kasviksia ja marjoja monipuolisesti
- Riittävästi proteiinia
- Rasvan laatu
- D-vitamiini lisä
- C-vitamiini
- Kuitu ja nesteet
- Tarvittaessa ravintolisiä

Elämän eliksiirit

- Liikunta
- lihasvoima ja tasapaino
- Monipuolinen ravinto
- proteiinit ja energia
- Läheisyys: ystävät
- läheiset ja lemmikit
- Mielen virkeys: keskustelu
- Aivojumppa
- Lepo ja uni
- Suun terveys
- Kodin turvallisuus

Niilon tarina

91-vuotias sotaveteraani Niilo Lähdetviita oli ensimmäisiä Pohjois-Satakunnan hyvinvointisopimuksen mukaan lähtijöitä 3 kuukautta sitten. ”Innokkaasti olet mukana ja aktiivisesti olet harjoitteita itsenäisesti tehnyt”, kehuu kotihoidon lähihoitaja Disa Bockström. Ikäinstituutin voima- ja tasapainoharjoittelu sopii lähes kaikille ja on helposti muokattavissa asiakkaan tarpeisiin. ”Olen yrittänyt varoa kaatumista”,

rollaattorista on tullut Niilon mielestä hyvä kaveri. Ulkoilu kaupungilla sujuu pyöräkelkan avulla, mutta uimahalliin pääseminen on vielä tavoitteena. Kävely on nyt parempaa ja tuolilta ylösnousu onnistuu helpommin. ”Olisi hyvä muidenkin voimistella. Jumpasta on ollut ehdottomasti hyötyä ja mikä parasta, jumppaaminen onnistuu kotona”, Niilo sanoo.

Muutosagentit tukemassa

-Muutosagentit tukemassa kotihoidon asiakkaiden arkiliikkumista

Arkiliikkumisen tukeminen kuuluu kotihoidossa jokaisen työntekijän tehtäväkuvaan, mutta asian toteutuminen käytännön tasolla edellyttää työntekijöiden ajatusmallien muuttumista. Päivittäisessä työssä työntekijöiden on luovuttava asiakkaan puolesta tekemisestä ja annettava asiakkaan tehdä asioita oman toimintakykynsä asettamissa rajoissa. Keski-Satakunnassa on koulutettu työntekijöitä ikääntyneiden liikkumisen ja arkiaskareiden tueksi. Hyvinvointisopimuksen laatiminen yhdessä asiakkaan kanssa on kotihoidossa työskenteleville uusi asia ja tähän he tarvitsevat sekä lisää tietoa että tu-

kea. Kotihoidon työntekijöistä on osa nimetty muutosagenteiksi. Heidän tehtävänä on motivoida ja kannustaa työtovereitaan tukemaan ikääntyneiden arkiliikkumista. Nämä liikunnasta innostuneet henkilöt ylläpitävät työyhteisön positiivista ilmapiiriä myös silloin, kun muiden usko liikunnan riemuun alkaa hiipua.

Teemapäiviä - tietoa hyvinvoinnista

65 -vuotiaiden syntymäpäivät

Eurajoella juhlittiin syksyllä 2015 ensimmäistä kertaa kunnan 65 -vuotiaita yhteisten syntymäpäivien merkeissä. Tilaisuudessa sankarit saivat monipuolista tietoa oman hyvinvointinsa ylläpitämiseen. Tapahtumassa keskusteltiin kunnan tarjoamista palveluista sekä niiden parantamisesta. Koska kyseessä oli syntymäpäiväjuhlat, tilaisuudessa tarjottiin kakkukahvit 60-luvun musiikin tahdittamana.

Syntymäpäiväjuhlat aloittivat Eurajoella uuden toimintatavan, jota tullaan jatkamaan vuosittain. Ensin juhlitaan syntymäpäiviä ja siitä jatketaan hyvinvoinnin askeleilla, ryhmillä, joissa käsitellään elämänmukaisia aiheita 65 -vuotiaiden toiveisiin perustuen. Toimintaa ollaan laajentamassa myös muihin Keski-Satakunnan kuntiin. "Ei mitään pitkiä höpinöitä eikä paikalla oloa"

Hyvinvointipäiviltä arkivinkit

Harjavallan uima- ja liikuntahallilla pidettiin vanhustenviikolla 6.10.2015 ikäihmisille suunnattu hyvinvointipäivä. Kyseessä oli messutyypinen tapahtuma ja se järjestettiin yhdessä Kokemäen ja Harjavallan kaupunkien sekä Nakkilan kunnan toimijoiden kanssa. Osallistujia tilaisuudessa oli yli 300.

Päivän aikana kuultiin lääkärin luento liikunnan merkityksestä hyvinvoinnille sekä fysioterapeuttien vinkkejä tasapainon hallintaan. Kävijöillä oli mahdollisuus osallistua kehonkoostumusmittaukseen.

Tilaisuudessa oli paikalla useita esittelijöitä, joilta sai tietoa muun muassa pankkipalveluista, älykännyköistä, eläkejärjestöjen ja seurakunnan toiminnasta, liikunnasta sekä terveyteen liittyvistä asioista. Osallistujien ja järjestäjien mielestä hyvinvointipäivä oli oikein virkistävä ja onnistunut tapahtuma.

Sana vapaa - asiakkaiden kokemukset palveluista kehittämisen tueksi

Asiakasraadit mahdollistavat asiakkaiden kuulemisen ja osallistumisen palveluiden kehittämiseen. Raadeissa keskustellaan vapaamuotoisesti erilaisista teemoista, jotka ovat palvelunkäyttäjän näkökulmasta merkityksellisiä palvelukokemuksessa. Esille tulleet asiat ja kehittämissuhteet kootaan yhteen tilaisuuden päätteeksi. Tärkeää on, että kehittämisen kohteeksi nousseet asiat viedään eteenpäin päättävälle taholle.

Asiakasraati
65 -syntymäpäivillä
Eurajoki, 1.12.2015

- Entäs jos elänkin 100 -vuotiaaksi?
- Mitä on hyvä elämä?
- Mikä toimii ja ei toimi kunnassasi?
- Mitä tietoa ja missä muodossa sitä haluatte?

Kahvioparlamentti
hyvinvointipäivien
yhteydessä
6.10.2015, Harjavalta

Keskustelua sosiaali- ja terveyspalveluista.

Omaishoidon foorumi,
26.5.2015, Nousiainen

- Millaisia kokemuksia sinulla on omaishoidon palveluista?
- Haluaisitko antaa palautetta saamastasi palvelusta?
- Miten haluaisit muuttaa omaishoidon palveluita?

"Entäs jos elänkin
100 -vuotiaaksi"
28.4.2015, Harjavalta

Mitä tietoa on sosiaali- ja terveyspalveluista on sekä miten tietoa halutaan?

Asiakasfoorumi – ikäihmisen
ääni kuuluviin!
27.5.2014, Nousiainen

- Millaisia kokemuksia sinulla on ikäihmisten ennaltaehkäisevistä palveluista ja palveluohjauksesta?
- Millaista palautetta haluat antaa saamastasi palvelusta?
- Miten haluaisit muuttaa ikäihmisten palveluita?

Kuntouttavan päivätoiminnan merkitys koti-, omais- ja perhehoidon tukemisessa
2.5.2016, Kankaanpää

Tarkoituksena on yhdessä pohtia kuntouttavan päivätoiminnan toimintaa ja toiminnan kehittämistä: uusia ideoita ja ajatuksia. Miten kuntouttavan päivätoiminnan toiminta tukee kotona asuvia ja omaisia.

Gerontologinen kokonaisarviointi

apuna asiakkaan kokonaisvaltaiseen huomiointiin

Asiakkaan ja työntekijän etu on, että asiakas otetaan huomioon kokonaisvaltaisesti ja, että asiakas tulee kuulluksi ja ymmärretyksi. Pohjois-Satakunnassa kuntayhtymässä (PoSa) on kehitetty gerontologisen kokonaisarvioinnin mallia. Tarve syntyi, koska PoSa:ssa ei ollut geriatrian erikoislääkäreitä käytettävissä ja käytännöt vaihtelivat paikoittain; tietoa oli, mutta se oli hajallaan. Vastaavaa mallia ei löytynyt muualta Suomesta.

Tavoitteena on ollut löytää työntekijöille yhtenäistä toimintatapaa uuden asiakkaan tilanteen selvittämiseksi. Lisäksi

tavoitteena on antaa henkilökunnalle työvälineitä ikääntyneiden toimintakyvyn kokonaisvaltaiseen arviointiin. Arviointi käsittää suuren lomakkeiston ja se toimii muistilistana sekä työkaluna työntekijöille. Kaikkea ei ole tarkoitus asiakkaalta kysyä tai testata, mutta haastattelun ja havainnoinnin perusteella tarvittavat mittarit ja kyselyt ovat helposti saatavilla. Kokonaisarviointi on käytössä koko alueella.

Gerontologisessa kokonaisarvioinnissa käytetyt mittarit on jaettu seuraavien otsikoiden alle:

- Perustiedot, asuminen ja ympäristö
- Fyysinen, psyykinen, sosiaalinen, kognitiivinen ja kokemuksellinen toimintakyky
- Ravitsemus
- Elämäkatsomus
- Lääkärin suorittavat tutkimukset
- Lääkehoito
- Tuet ja etuudet
- Toimenpiteet arvioinnin / ohjauksen perusteella

”Yhdessä olemme enemmän”

Palvelutarpeen arviointiprosessi kotihoidossa

Kotihoidon asiakkuuden eri vaiheissa asiakas ja asiakkaan kokemukset omasta tilanteesta ovat merkityksellisiä. Niiden avulla asiakkaalle voidaan tarjota juuri oikeita palveluita.

Arviointikäynnillä kuullaan asiakkaan ja omaisen kokemus palvelutarpeesta ja siihen johtaneista asioista huomioiden asiakas oman elämäntilanteensa asiantuntijana.

Auttamismenetelmiä pohdittaessa huomioidaan asiat, mitkä asiakas tekee

arjessa itsenäisesti ja autetaan asioissa, missä hän tarvitsee apua tai ohjausta. Arviointijakson aikana omahoitaja tutustuu asiakkaaseen ja kartoittaa tarkemmin tilanteen arjen selviytymisen ja toimintakyvyn osalta.

Moniammatillisella käynnillä tarkastellaan asiakkaan tilannetta uudelleen, huomioiden arviointijakson aikana tehdyt havainnot ja asiakkaan kokemukset. Hoito- ja palvelusuunnitelma tarkentuu ja toiminnalle asetetaan tavoitteet.

Asiakkaan hoidossa toteutetaan jatkuvaa arviointia kotikäynneillä. Tilanne ja palvelut arvioidaan aina toimintakyvyn muuttuessa uudelleen. Erityisen tärkeää on huomioida asiakkaan tilanteessa riskitekijät, sekä puuttua niihin välittömästi ja ennaltaehkäisevästi. Omaisen kokemukset palveluista ja avuntarpeesta ovat tärkeitä.

Yhteistyöstä voimaa

Yli kuntarajojen tapahtuva esimiesten yhteistyö kotihoidon vahvuutena Keski-Satakunnassa

Yhteisvoimin kotona -hankkeen projektityöntekijöiden tukena on tukiryhmä, jossa toimii kuntien sekä kuntayhtymän vanhuspalveluiden esimiehiä. Tukiryhmän keskeinen tavoite on löytää yhdessä keinoja ja menetelmiä ikäihmisten kotona asumisen entistä parempaan tukemiseen. Ryhmän jäsenten välille on syntynyt vahva side, jonka ansiosta tukiryhmässä vallitsee lämmin ja avoin ilmapiiri. Vaikeistakin asioista voidaan keskustella yhteisesti ja ongelmiin pyritään löytämään toimivia ratkaisuja.

Tukiryhmä on käynyt opintokäynnillä Kaakkois-Suomessa tutustuen Kotkan kaupungin ja Eksoten kotihoidon sekä kuntoutuksen malleihin. Matkalta saatiin paljon uusia ideoita sekä toisenlaista näkökulmaa aiemmin käsiteltyihin asioihin. Jotta kotihoidon alueelliset muutokset saadaan tehtyä, tukiryhmän on saatettava ajatuksensa käytäntöön erilaisin toimenpitein. Ryhmän jäsenet ovat innostuneita kehitystyöstä ja heitä yhdistää voimakas halu tehdä yhteistyötä.

Yhteistyö on mahdollistanut koko Keski-Satakunnan viiden kunnan alueelle yhtenäisen ja asiakaslähtöisen ikäihmisten palveluiden mallin.

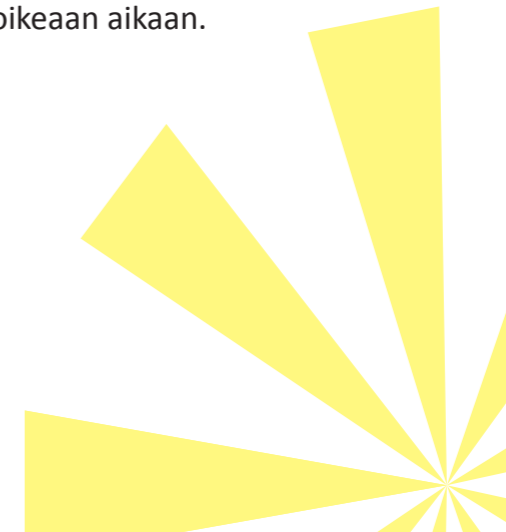
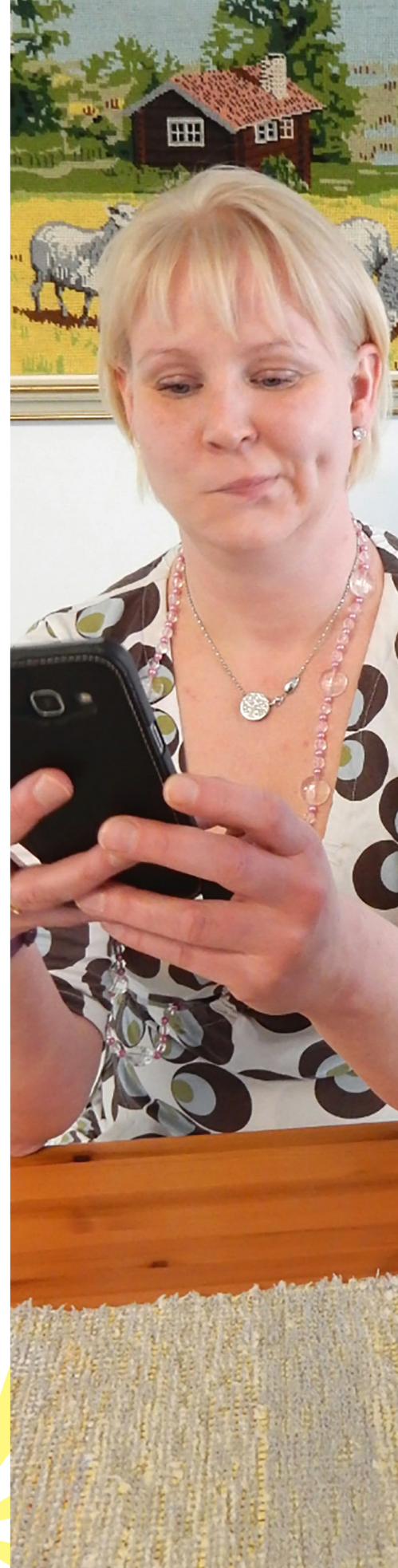
Kotihoito muutoksessa

Kotihoidon työn sujuvuuteen ja laatuun

Keski-Satakunnassa kuntien kotihoidon työntekijöiden käyttöön on otettu älypuhelimet työn laadun sekä tehokkuuden parantamiseksi. Tämän ansiosta työntekijällä on aina mukanaan asiakkaan kotikäyntiin liittyvät tiedot. Aamulla hoitaja voi lähteä kotikäynnilleen vaikka suoraan kotoa, koska päivän suunnitelma on hänellä valmiina puhelimessaan. Asiakkaan hoitoon ja terveydentilaan liittyvät merkinnät kirjataan puhelimeen ylös heti hoitotoimenpiteen päätyttyä hoitajan vielä ollessa asiakkaan luona. Tämä mahdollistaa sen, ettei aiemmin käytettyjä muistilappuja enää tarvita tiedon kirjaamisen tueksi. Turhista toimistokäynneistä vapautuvaa aikaa on tarkoitus käyttää asiakaskäynteihin. Aikaa jää enemmän asiakkaan toimintakyvyn ylläpitoon esimerkiksi pienten tasapainoharjoitusten muodossa.

Älypuhelimien käytön myötä kotihoidon esimiehet saavat erilaisia tilastotietoja kotihoidon toteutumisesta laadunvalvonnan tueksi. Näitä tietoja esimiehet voivat hyödyntää sekä johtamis- että kehitystyössä.

Jatkossa jokaiselle kotihoidon asiakkaalle nimetään oma vastuuhoidtaja. Vastuuhoidtaja on se työntekijä, joka on parhaiten perehtynyt asiakkaan elämäntilanteeseen ja hoidon tarpeeseen. Vastuuhoidtajan ydintehtävänä on kartoittaa ja koota yhteen asiakkaan palvelutarpeet sekä vastata niiden toteutumista. Vastuuhoidtajuus lisää työn sujuvuutta ja parantaa työn laatua, kun asiakas saa tarpeenmukaisia, kuntoutumista tukevia palveluja oikean määrän ja oikeaan aikaan.

Etsivä kehitysvammaistyö

Ennakointia ja oikea-aikaisia palveluja

Etsivä kehitysvammaistyö – työskentelymalli

1. Kunnan sosiaalityöntekijä selvittää perheet, joissa asuu kehitysvammainen ikääntyvien vanhempiensa kanssa kotona ja tarkistaa heidän palvelusuunnitelmansa ajantasaisuuden.
2. Työntekijä lähettää perheelle ennakkokyselyn. Kyselystä selviää perheellä olemassa olevat palvelut sekä uusien tarve. Kysely toteutetaan kahden vuoden välein.
3. Sosiaalityöntekijä ottaa yhteyttä perheeseen ja sopii ajan kotikäynnille.
4. Kotikäynnillä tehdään ja/tai päivitetään palvelusuunnitelma. Sovitaan kenelle sen saa lähettää, sekä katsotaan uusi aika seuraavalle päivitykselle.

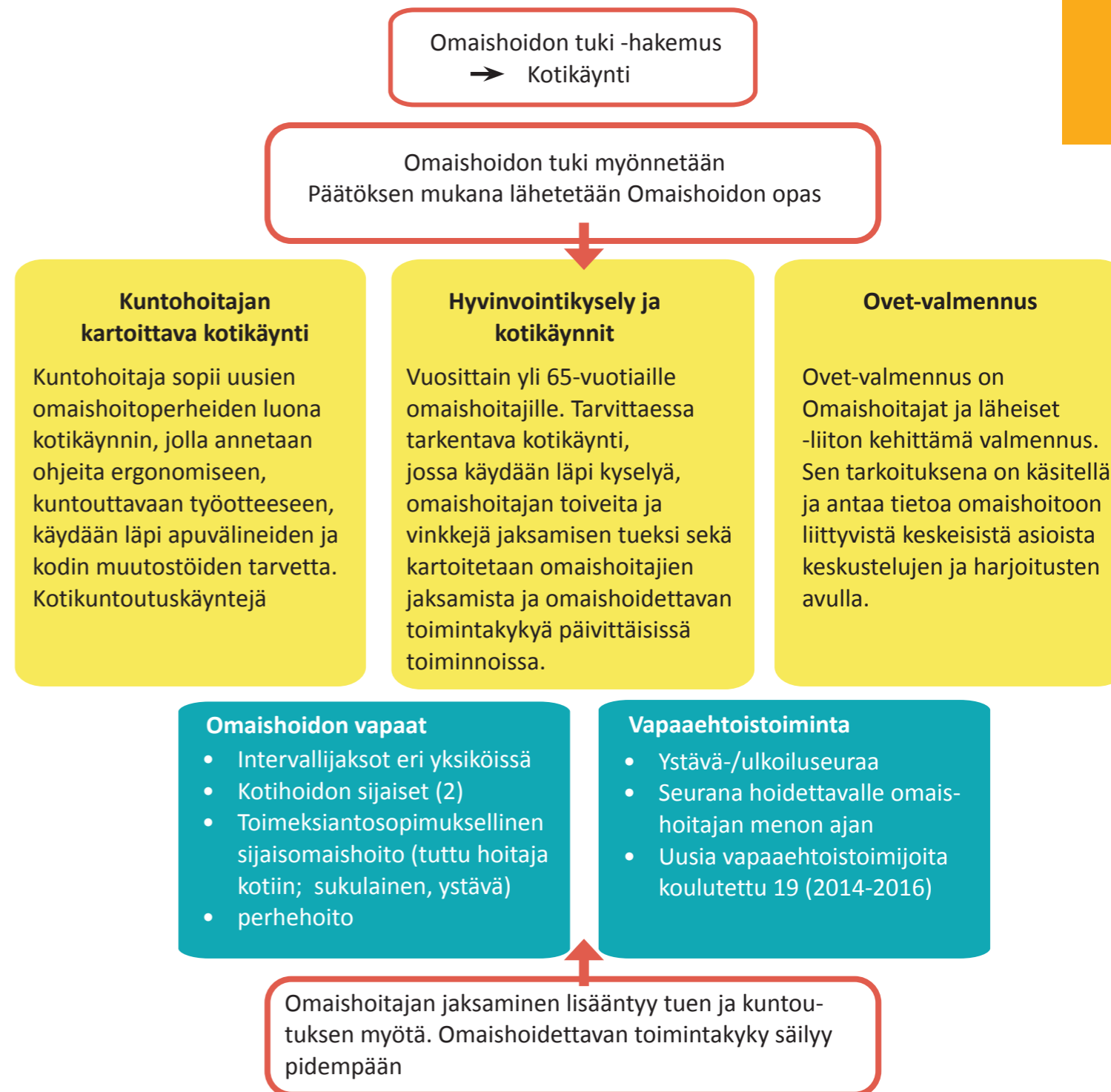
Palvelusuunnitelma

- Sosiaalihuollon asiakaslaki velvoittaa viranomaisia tekemään suunnitelman.
- Palvelusuunnitelma on kunnan sosiaaliviranomaisten kanssa laadittu suunnitelma, johon kirjataan ne avun, tuen ja kuntoutuksen muodot, joita asiakas tarvitsee selviytyäkseen arjesta.

Omaishoitoon jaksamista

Tuen ja kuntoutuksen myötä

Muistisairas mies asuu kotona ja vaimo hoitaa häntä. Vaimo auttaa muun muassa pukeutumisessa, peseytymisessä ja mies tarvitsee myös jatkuvaa valvontaa. Vaimo hoitaa miestä kellon ympäri ja on väsynyt. Mies ei kuitenkaan suostu lähtemään kotoaan hoitojaksolle.

Kaatumistapaturmien ennaltaehkäisy kotona -tilaisuus Akselissa 7.4.2016 yhteistyössä Turun AMK opiskelijoiden kanssa.

Asiakaspalaute - kehitystä kyselyillä

Asiakaspalautekyselyiden avulla saadaan kotihoidon asiakkailta palautetta olemassa olevista palveluista ja miten niitä halutaan kehittää.

Kyselyn tulokset on käyty läpi esimiesten, henkilökunnan sekä päättäjien kanssa. Yhteistyötä on tehty vanhusneuvostojen kanssa. Asiakkaille ja omaisille järjestetyssä tilaisuudessa kuullaan asiakkaiden ja omaisten ajatuksia kotihoidon palveluista ja esiin nousseista epäkohdista. Epäkohtiin on tarkoitus etsiä muutoksia ja ratkaisuja tilanteen parantamiseksi.

Kyselyn tuloksissa ja niiden esittelytilaisuuksissa nousi esille etenkin hoitajien vaihtuvuus asiakaskäynneillä. Toivottiin omaa tuttua hoitajaa. Koulutuksilla vahvistetaan muun muassa omahoitajan roolia ja sen myötä yhteistyötä niin asiakkaan kuin omaistenkin kanssa.

Kaatumispelko vaikuttaa asiakkaiden liikkumiseen ja kaatumistapaturmien ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet on tärkeitä. Tästä syystä järjestettiin kotihoidon asiakkaille ja omaisille infotilaisuus.

Asiakaspalautejärjestelmä

Perusturvakuntayhtymä Akseli (Masku, Mynämäki, Nousiainen)

- Kotihoidon asiakkaille tehdään säännöllisesti kysely
- Kysely toteutetaan, joko vuosittain (Akseli) tai joka toinen vuosi (Parainen)
- Kyselyn tuloksista pidetään palautetilaisuus, jossa käydään kyselyn tuloksia läpi ja keskustellaan kehittämis ehdotuksista
- Kyselyistä ja palautetilaisuuksista nousseet kehittämis ehdotukset viedään eteenpäin päättäjille
- Kyselyn tuloksista ja kehittämis ehdotusten etenemisestä kootaan yhteenveto, joka lähetetään kaikille kotihoidon asiakkaille

Kiitos, että asiakkaan kokemus palveluista otetaan huomioon

Olisi mukavaa, jos kävisi muutamia tutuksi tulleita

Joskus jään pohtimaan, mitä jos yksin ollessani kaadun tai joudun muuten pulaan

Omahoitaja

- Turvallisuuden tunnetta kotihoidon asiakkaalle ja omaisille

Martta, 92 vuotta, on juuri tullut vuodeosastolta kotiin, kun hänen luokseen tulevat kotiutustiimin hoitajat, kotihoidon lähihoitaja ja sairaanhoitaja. He huolehtivat, että Martalla on lääkkeet, ruokaa ja muut tarvittavat, jotta hän pärjää yksin kotona.

Martasta on mukavaa, kun he kyselevät hänen vointiaan ja hänen avun tarvettaan. Samat hoitajat tulevat seuraavanakin päivänä. Muutaman päivän päästä Martta saa omahoitajan, joka esittäytyy Martalle ja kertoo omahoitajuudesta.

Hoitajalla on aikaa kuunnella Martan toiveita ja hän tekee Martan kanssa elämäntarviketomuksen. Omahoitaja on mukana, kun Martan kanssa tehdään palvelu- ja hoitosuunnitelma, jossa huomioidaan myös arkiliikunta. Tultaessa kotihoidon asiakkaaksi arvioidaan ensin asiakkaan toimintakyky ja palvelun sekä hoidon tarve, jonka jälkeen tehdään kirjallinen palvelu- ja hoitosuunnitelma. Suunnitelma päivitetään kuuden kuukauden välein tai tarvittaessa useammin.

Omahoitaja pyrkii käymään jatkossa ainakin kaksi kertaa viikossa Martan luona. Hän seuraa Martan vointia ja toimintakykyä. Kaikki hoitajat tekevät yhdessä Martan kanssa suunnitelman mukaisia asioita esim. harjoittelevat portaissa kävelyä, jotta kesällä pääsisi omaan puutarhaan poimimaan omenoita. Omahoitaja on päävastuussa Martan hyvinvoinnista ja suunnitelmien päivytyksestä, mikä luo Martalle ja hänen omaisilleen turvallisuuden tunnetta.

Yhdessä ei yksin - tempauspäivä

Lapset ja ikääntyneet yhdistävä tapahtuma Satakunnassa

Tavoitteena on osallistaa lapsia, nuoria ja ikääntyneitä sekä luoda ja vahvistaa sukupolvien välisiä vuorovaikutussuhteita toiminnallisuuden kautta.

Tavoitteena on myös luoda verkostoja sairaanhoitopiiriin, järjestöjen, oppilaitosten, yksityisten toimijoiden ja peruspalveluiden välillä sekä vahvistaa eri tahojen yhteistyötä.

Tempauspäivässä lapset ja ikääntyneet kiertävät yhdessä mukavia toimintapisteitä sekä nauttivat musiikista.

"Hauska ja lämminhenkinen ja tavoitteissaan onnistunut monen toimijan yhteistyön tulos"

"Sukupolvien välistä yhteisöllisyyttä!"

"Tapahtuma oli kokonaisuudessaan erittäin onnistunut kohtaamispaikka vanhuksille ja lapsille"

Tapahtumat järjestettiin Pois syrjästä ja Yhteisvoimin kotona –hankkeiden yhteistyönä

27.2.2015 Pori, Villa Ruska
Yhteistyökumppaneina Ruskakoti – yhdistys, Winnova, Isovanhemmat ry., Kaarisillan yhtenäiskoulu, MLL:n ja SPR:n "Koko Suomi leikkii" –hanke, Sitran Change Day –konsepti.

6.3.2015 Kankaanpää, Kankaanpään opisto
Yhteistyökumppaneina Kankaanpään opisto, Sydänyhdistys, pelastuslaitos ja poliisi, varhaiskasvatus, Sataedu.

Kiitos!

Lämpimät kiitokset kaikille Kaste -hankkeiden yhteisjulkaisun toteuttamiseen osallistuneille, tarinoiden henkilöille, kertojille ja kirjoittajille sekä valokuvissa esiintyville. Kiitos myös Satakunnan sairaanhoitopiiriin projektisuunnittelija Riikka Törnroosille selkokielisyyden huomioimisesta.

Palvelumuotoilulla parempia palveluita riskiryhmille -hanke

- Minka Leino, Satakunnan sairaanhoitopiiriin kehittämissosio

Yhteisvoimin kotona -hanke

- Anu Kärki
- Arja Santapukki
- Elisa Mannila
- Johanna Ahde-Koponen
- Kaija Joensuu
- Mari Sanila
- Mirva Saarinen
- Niko Vahala
- Sanna Suominen
- Sari Furuholm
- Sirpa Levy
- Tarja Lindgren
- Terhi Pakkanen
- Anne Joensuu
- Sara Sillanpää

Pois syrjästä -hanke

- Kati Klén
- Laura Kallio
- Maiju Salonen
- Marjo Jasu
- Riitta Nieminen
- Ronja Kuokkanen
- Tiina Ilola
- Virpi Valiola
- Jenni Hartikainen
- Arja Alm
- Sarita Kiuru
- Anu-Elina Halonen

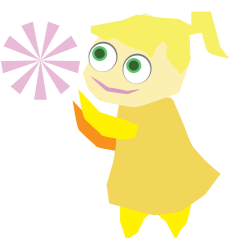
Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos Oy

- Heli Toroska
- Matti Mäkelä

Pois syrjästä- ja
Yhteisvoimin kotona –hankkeiden puolesta

*Projektipäälliköt Henna Kyhä & Minna Nevalainen
ja projektisihteeri Kirsi Harjula*

Kiitos myös SAMKin opiskelija Tiina Miettiselle, joka ammattitaitoisella ja itsenäisellä työotteella suunnitteli ja kokosi julkaisun layoutin.

Pois syrjästä,
Yhteisvoimin kotona ja
Palvelumuotoilulla parempia
palveluita riskiryhmille

-hankkeet

KASTE

SATAKUNNAN SAIRAANHOITOPIIRI
-kumppanuudella terveyttä ja toimintakykyä-